

PROTOCOL PER A LA IMPLANTACIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ DE LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

CONSEJO GENERAL DEL PODER JUDICIAL

FISCALÍA GENERAL DEL ESTADO

CONSEJO GENERAL
DE LA ABOGACÍA

CONSEJO GENERAL
DE PROCURADORES

MINISTERIO
DE JUSTICIA

MINISTERIO
DEL INTERIOR

MINISTERIO
DE TRABAJO
Y ASUNTOS SOCIALES

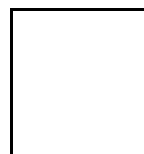
FEMP

EUSKO SAHULABITZA
GOBIERNO VASCO

Generalitat
de Catalunya

GENERALITAT
VALENCIANA

GOBIERNO DE CANARIAS

JUNTA DE ANDALUCÍA

COMUNIDAD DE MADRID

Gobierno
de Navarra

<u>PREÀMBUL</u>	3
<u>1. FASE INICIAL: SOL·LICITUD DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ</u>	8
<u>1.1. SOL·LICITUD D'ORDRE DE PROTECCIÓ</u>	8
<u>1.2. INFORMACIÓ FÀCILMENT ACCESSIBLE PER A LA VÍCTIMA</u>	9
<u>1.3. LLOC DE PRESENTACIÓ DE LA SOL·LICITUD</u>	10
<u>1.4. INTERVENCIÓ DEL JUTJAT DE GUÀRDIA</u>	10
<u>1.5. INTERVENCIÓ DE LA POLICIA JUDICIAL</u>	11
<u>1.6. REMISSIÓ DE L'ATESTAT AL JUTJAT DE GUÀRDIA</u>	11
<u>2. FASE D'ADOPCIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ</u>	12
<u>2.1. INCOACIÓ DEL PROCÉS PENAL</u>	12
<u>2.2. NO CONCURRÈNCIA DE DIVERSES ORDRES DE PROTECCIÓ</u>	12
<u>3. NOTIFICACIÓ I EXECUCIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ</u>	13
<u>3.1. MESURES PENALS I DE SEURETAT</u>	13
<u>3.2. MESURES CIVILS</u>	14
<u>3.3. COORDINACIÓ ENTRE LES JURISDICCIONS PENAL I CIVIL</u>	15
<u>3.4. MESURES D'ASSISTÈNCIA I PROTECCIÓ SOCIAL</u>	16
<u>3.4 OFICINES D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA</u>	17
<u>3.5 REGISTRE CENTRAL PER A LA PROTECCIÓ DE LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA</u>	18
<u>3.6. ADMINISTRACIÓ PENITENCIÀRIA</u>	18
<u>4. ASSISTÈNCIA JURÍDICA I REPRESENTACIÓ PROCESSAL</u>	18
<u>5. DIVULGACIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ</u>	19
<u>6. FORMACIÓ</u>	19

PREÀMBUL

- I -

La nova regulació de l'ordre de protecció en la nostra Llei d'enjudiciament criminal, tramitada a partir d'una iniciativa de tots els grups parlamentaris i aprovada per unanimitat d'ambdues cambres legislatives, suposa un avenç important en la lluita contra la violència domèstica perquè unifica, a partir d'una sola sol·licitud, els diferents instruments de protecció de la víctima que preveu l'ordenament jurídic (penals, civils i de protecció i assistència social).

Aquesta transcendental reforma va començar a perfilar-se en la Subcomissió parlamentària creada pel Ple del Congrés dels Diputats, en la sessió de 22 d'octubre de 2002, per tal de "formular mesures legislatives que donin una resposta integral davant la violència de gènere". En el curs d'aquest període, la Subcomissió va mantenir el passat 4 de febrer una reunió conjunta amb els ministres de Justícia i de Treball i Afers Socials, durant la qual el ministre de Justícia va oferir a tots els grups parlamentaris el disseny d'un nou instrument judicial, l'ordre de protecció a les víctimes de violència domèstica, com a via unificadora d'empara i tutela de les víctimes d'aquests delictes.

A partir d'aquesta idea inicial, la Subcomissió, des d'un consens absolut de tots els grups parlamentaris, va desenvolupar aquesta proposta en una comissió tècnica integrada per experts del [CGPJ](#), de la Fiscalia General de l'Estat i del Ministeri de Justícia. D'aquesta manera, l'ordre de protecció es va incloure dins del catàleg de mesures legislatives que integren les conclusions de la Subcomissió. Aquesta ordre es va configurar sobre la base de sis principis bàsics, als quals respon la seva regulació:

- a) Principi de protecció de la víctima i de la família. La raó de ser de l'ordre de protecció resideix en l'objectiu fonamental de protegir la integritat de la víctima i de la família davant l'agressor. Dit amb altres paraules, l'objectiu prioritari de l'ordre de protecció és que la víctima i

la família recuperin la sensació de seguretat davant de possibles amenaces o represàlies posteriors de l'agressor. Per aquest motiu, en els supòsits de violència domèstica, l'accés a una ordre de protecció es constitueix en un dret de la víctima.

- b) Principi d'aplicació general. El jutge ha de poder utilitzar l'ordre de protecció sempre que la consideri necessària per assegurar la protecció de la víctima, amb independència que el supòsit de violència domèstica sigui constitutiu de delictes o de falta.
- c) Principi d'urgència. L'ordre de protecció -sense detriment de les oportunes garanties processals ni del principi de proporcionalitat- s'ha d'obtenir i executar amb la màxima celeritat possible. Així doncs, cal articular un procediment prou ràpid per aconseguir la verificació judicial de les circumstàncies de fet i les mesures consegüents de protecció de la víctima.
- d) Principi d'accessibilitat. La regulació eficaç de l'ordre de protecció exigeix l'articulació d'un procediment prou senzill perquè sigui accessible a totes les víctimes de delictes de violència domèstica. Així doncs, la sol·licitud de l'ordre ha d'adaptar-se a criteris de senzillesa, de manera que la víctima, els seus representants, etc., puguin accedir fàcilment al jutge per sol·licitar-la, sense costos afegits.
- e) Principi d'integralitat. La concessió de l'ordre de protecció pel jutge ha de provocar, d'una sola vegada i de manera automàtica, l'obtenció d'un estatut integral de protecció per a la víctima que activi una acció de tutela i que concentri mesures de naturalesa penal, civil i de protecció social.
- f) Principi d'utilitat processal. L'ordre de protecció ha de facilitar, a més, l'acció de la policia judicial i el procés d'instrucció criminal subsegüent, especialment pel que fa a la recollida, el tractament i la conservació de proves.

- II -

La Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa (2002)⁵ sobre la protecció de les dones contra la violència (adoptada el 30 d'abril de 2002), recomana als estats d'introduir, desenvolupar i/o millorar les polítiques nacionals d'acord amb els elements següents: la seguretat màxima i protecció de les víctimes; l'enfortiment de la capacitat d'assistir les dones víctimes de violència mitjançant la posada en pràctica d'una estructura de sosteniment i assistència òptimes que evitin una victimització secundària; l'adequació del dret civil i penal, inclosos els procediments; i la formació especialitzada dels professionals. Tal com es pot observar, els principis recollits en la Llei reguladora de l'ordre de protecció no únicament responen a les recomanacions del Consell d'Europa, sinó que van més enllà i ofereixen a la víctima un marc integral de protecció.

La celeritat, la integritat i la simplicitat que caracteritzen la regulació de l'ordre de protecció requereixen la coordinació de tots els qui, d'una manera o una altra, treballem per protegir les víctimes de la violència domèstica, i aconseguir així que la sola sol·licitud d'empara desplegui la totalitat dels mecanismes que preveu l'ordenament jurídic.

Aquesta coordinació interinstitucional ha fonamentat la creació de la Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció, prevista en la disposició addicional 2a de la Llei reguladora d'aquesta ordre.

Constituí da el dia 22 de juliol de 2003, la Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció està integrada per representants del Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat, el Ministeri de Justícia, el Ministeri de l'Interior, el Ministeri de Treball i Afers Socials, les comunitats autònomes, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, el Consell General de l'Advocacia Espanyola i el Consell General de Procuradors dels Tribunals d'Espanya.

L'objectiu comú dels qui, des de la Comissió de Seguiment, participem a elaborar aquest Protocol consisteix essencialment a posar en pràctica aquells elements que, interrelacionats entre si, fan possible el funcionament correcte dels mecanismes de protecció integral dissenyats en la nova regulació, sens perjudici dels desenvolupaments que competeixen en cada àrea a cada institució o administració.

Aquesta finalitat suposa un compromís que neix al si de l'Observatori de Violència Domèstica amb una vocació de permanència i amb l'objectiu de combatre de forma integral la violència domèstica i de gènere .

Tal com disposa la disposició addicional segona de la Llei reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica, correspon a aquesta Comissió elaborar protocols d'abast general per a la implantació de l'ordre de protecció, així com adoptar els instruments adequats de coordinació per assegurar l'efectivitat de les mesures de protecció i de seguretat adoptades pels jutges i tribunals i les administracions públiques competents.

- III -

En la primera reunió, la Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció va acordar elaborar un protocol que servís de marc general a les actuacions posteriors de les diferents institucions i administracions públiques, i que serà concretat per altres instruments de desenvolupament.

Amb la finalitat de sistematitzar en aquest Protocol els aspectes més rellevants que requereixen compromisos conjunts d'actuació per part dels integrants de la Comissió de Seguiment, resulta útil diferenciar tres moments en la tramitació de l'ordre de protecció:

- a) La fase de sol·licitud de l'ordre de protecció, en què resulta imprescindible facilitar a la víctima l'accés a la informació i els formularis de l'ordre de protecció, així com arbitrar canals de comunicació àgils.

- b) La fase d'adopció de l'ordre, en què s'ha de garantir la coordinació de tots els intervinents en el procés.
- c) La fase de notificació i execució, en què les administracions competents assumeixen un protagonisme especial en matèria d'assistència i protecció social, tant a nivell autonòmic com local.

- IV -

Així doncs, la Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció ha d'establir els principis generals que defineixen el marc de les relacions i obligacions de cada un de membres amb la finalitat d'implantar l'ordre de protecció de les víctimes de violència domèstica.

1. FASE INICIAL: SOL-LICITUD DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ

1.1. SOL-LICITUD D'ORDRE DE PROTECCIÓ

L'ordre de protecció pot ser sol·licitada per la víctima o per les persones que hi tinguin alguna de les relacions de parentiu o afectivitat a què es refereix l'article 153 vigent del Codi penal. D'altra banda, conforme al que disposa el paràgraf 2n de l'apartat 2 de l'article 544 ter LECr, sens perjudici del deure general de denúncia previst en l'article 262 de la mateixa Llei, les entitats o organismes assistencials, públics o privats, que tinguin coneixement d'algun dels fets esmentats que fonamenten l'ordre de protecció han de posar-los immediatament en coneixement del jutge de guàrdia o del Ministeri Fiscal a fi que es pugui incoar o instar el procediment per a l'adopció de l'ordre de protecció.

Es pot presentar en qualsevol comissaria de Policia, post de la Guàrdia Civil o dependències de les policies autonòmiques o locals; al jutjat o la Fiscalia; a les oficines d'atenció a la víctima; als serveis socials o institucions assistencials dependents de les administracions públiques; o als serveis d'orientació jurídica dels col·legis d'advocats. També pot ser ordenada pel jutge d'ofici o instada pel Ministeri Fiscal.

L'ordre de protecció s'ha de sol·licitar a través d'un model normalitzat amb les característiques següents:

- Senzillesa, és a dir, fàcil d'emplenar per a qualsevol persona.
- Fàcil accessibilitat: que es pot obtenir en un gran nombre d'institucions i organismes.
- Integritat, perquè una sola petició obri la via per a la possible adopció de mesures penals, civils i d'assistència i protecció social.

Quant al contingut, en tot cas ha d'incloure una descripció dels fets constitutius de la infracció penal (delicte o falta) en què es fonamenta la petició, de conformitat amb el que disposa l'apartat 1 de l'article 544 ter de la Llei d'enjudiciament criminal.

D'acord amb tot això, la Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció ha aprovat un formulari normalitzat i únic que recull les característiques anteriors. Aquest formulari s'ha d'inserir de forma immediata al portal *web* del Consell General del Poder Judicial, així com a les altres pàgines o portals propis de les institucions, administracions i organismes integrants de la Comissió. Tot això sens perjudici d'altres formes complementàries de distribució que cada una de les organitzacions i institucions consideri oportú.

1.2. INFORMACIÓ FÀCILMENT ACCESSIBLE PER A LA VÍCTIMA

El principi general que ha d'inspirar l'actuació dels poders públics és l'accés fàcil de la víctima tant a les sol·licituds d'ordre de protecció com a la informació sobre aquesta.

D'aquesta manera, es posa a disposició de la víctima les sol·licituds d'ordre de protecció i altres informacions rellevants. A aquest efecte resultaria convenient:

- Que hi hagi formularis d'ordre de protecció als òrgans judicials penals i civils, a les fiscalies, a les oficines d'atenció a la víctima, a les oficines d'atenció al ciutadà, als serveis d'orientació jurídica dels col·legis d'advocats, a les dependències policials, així com als serveis socials o institucions assistencials dependents de les administracions públiques.
- En tot cas, que els formularis es puguin obtenir a través d'Internet, tant al portal del CGPJ com de la resta d'institucions i organitzacions implicades.
- Si escau, s'editarà el formulari de sol·licitud en la llengua cooficial pròpia de cada comunitat autònoma.

1.3. LLOC DE PRESENTACIÓ DE LA SOL-LICITUD

Tal com disposa la mateixa Llei, l'ordre de protecció es podrà sol·licitar directament davant de l'autoritat judicial o el Ministeri Fiscal, o bé davant de les forces i cossos de seguretat, les oficines d'atenció a la víctima, els serveis socials o institucions assistencials dependents de les administracions públiques, o als serveis d'orientació jurídica dels col·legis d'advocats. Una vegada rebuda la sol·licitud, serà remesa sense dilació al jutjat de guàrdia, que podrà requerir la policia judicial perquè practiqui les diligències que resultin necessàries per adoptar l'ordre de protecció.

Dins d'aquestes diverses possibilitats que permet la llei, l'experiència demostra que en gairebé tots els casos les víctimes presenten la denúncia en dependències policials o al mateix jutjat de guàrdia.

Resultaria una bona pràctica que la víctima fos assistida per un professional en emplenar la sol·licitud de l'ordre i, fins i tot, que fos acompanyada a presentar-la davant de la Policia.

1.4. INTERVENCIÓ DEL JUTJAT DE GUÀRDIA

Quan el jutjat de guàrdia rep una sol·licitud d'ordre de protecció, poden produir-se les situacions següents:

1. Quan els fets siguin constitutius de falta, l'article 964.2 LECr permet la celebració del judici de faltes de forma immediata. I en aquest judici es pot fer també l'audiència de l'ordre de protecció.
2. Quan els fets siguin constitutius de delictes, el jutge ha de convocar l'audiència per resoldre sobre la sol·licitud de l'ordre de protecció presentada i ordenar les citacions necessàries per garantir la presència de la víctima, de l'imputat i de les altres persones que hagin de ser convocades. Aquesta audiència es podrà substanciar simultàniament amb la que preveu l'article 504 bis 2 LECr quan la convocatòria sigui procedent o amb l'audiència que regula l'article 798 LECR en les causes que es tramitin pel procediment de "judicis ràpids".

1.5. INTERVENCIÓ DE LA POLICIA JUDICIAL

En aquest sentit, i tenint en compte que en un gran nombre de casos l'ordre de protecció se sol·licita davant de la policia judicial, aquesta ha de fer l'atestat corresponent per a l'acreditació dels fets i determinar una anticipació de la pràctica de les investigacions necessàries en què es basarà la decisió del jutge, si escau. D'aquesta manera, es garanteix l'agilitat en la tramitació, i alhora el jutge de guàrdia disposarà de més elements per fonamentar l'ordre de protecció.

D'altra banda, aquest instrument es concilia amb la tramitació dels "judicis ràpids" que preveu la Llei 38/2002, que necessàriament s'han d'iniciar mitjançant atestat (argument ex article 795 Llei d'enjudiciament criminal).

En conclusió, resulta aconsellable que la sol·licitud d'ordre de protecció arribi al jutjat acompanyada de l'atestat corresponent elaborat per la policia judicial.

1.6. REMISSIÓ DE L'ATESTAT AL JUTJAT DE GUÀRDIA

En aquells supòsits en què la sol·licitud es presenti davant de la policia judicial o es comuniqui al jutjat d'instrucció a través d'aquesta, resultaria convenient establir un sistema que permetés la comunicació ràpida i àgil de la sol·licitud de l'ordre de protecció (acompanyada de l'atestat) des de la policia judicial fins al jutjat de guàrdia. Llevat quan no sigui possible per raó de les circumstàncies existents, el sistema es podria configurar de forma telemàtica.

2. FASE D'ADOPCIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ

2.1. INCOACIÓ DE PROCÉS PENAL

Qualsevol sol·licitud d'ordre de protecció ha d'estar necessàriament lligada a un procés penal concret, i només a un.

Tenint en compte l'estat processal, pot produir-se alguna de les situacions següents:

- Si no hi ha un procés penal obert sobre els fets en què es fonamenta la sol·licitud d'ordre de protecció, el jutge ha de decidir si és procedent incoar el corresponent procés penal per delicte o per falta.
- Quan hi ha un procés penal obert sobre els fets en què es fonamenta la sol·licitud d'ordre de protecció, el jutge o tribunal que coneix de la causa pot resoldre sobre l'ordre de protecció de la víctima, tal com disposa l'apartat 11 de l'article 544 ter [LECr](#), especialment en els supòsits en què es produeixi un increment del risc per a la víctima.
- En qualsevol cas podrà intervenir el jutjat d'instrucció en funcions de guàrdia quan hi hagi una raó d'urgència que justifiqui la seva actuació immediata, sense [perjudici](#) de la posterior tramesa de les actuacions al jutge o tribunal competent per aplicació de les normes de repartiment (article 40 Reglament [CGPJ 5/1995](#)).

2.2. NO CONCURRÈNCIA DE DIVERSES ORDRES DE PROTECCIÓ

Per raons organitzatives i de coordinació evidents només pot existir una única ordre de protecció que afecti cada víctima. D'aquesta manera, no poden concórrer diverses ordres de protecció que despleguin els seus efectes sobre una mateixa persona.

El contingut de l'ordre de protecció pot ser modificat, si resulta procedent, quan s'alterin les circumstàncies (*rebus sic stantibus*), per part de l'òrgan judicial que té competència per conèixer de l'assumpte (pensem sobretot en els casos en què s'incrementa la situació de perill per a la víctima),

però no pot dictar-se una ordre de protecció posterior que contradigui els termes de la ja dictada.

En cas d'urgència, el jutge d'instrucció en funcions de guàrdia també pot modificar l'ordre de protecció, si ho considera pertinent, sense perjudici de la posterior tramesa de les actuacions a l'òrgan judicial competent.

3. NOTIFICACIÓ I EXECUCIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ

3.1. MESURES PENALS I DE SEGURETAT

Sempre que el jutge de guàrdia ho consideri procedent, d'acord amb la gravetat dels fets i de la necessitat de protecció integral de la víctima, pot adoptar alguna de les mesures cautelars previstes legalment (presó provisional, prohibició d'aproximació, prohibició de residència, prohibició de comunicació, retirada de les armes o qualsevol altra). Als efectes anteriors, resultaria rellevant que la part dispositiva de la interlocutòria que es dicti reculli la descripció detallada de l'abast i contingut de cada una de les mesures adoptades.

Resulta necessari establir un sistema àgil i ràpid de comunicació de l'ordre de protecció entre el jutjat d'instrucció que la va dictar i la policia judicial. Excepte quan no sigui possible per raó de les circumstàncies concurrents, el sistema s'ha de configurar de forma telemàtica.

D'altra banda, resulta especialment important la coordinació de les diferents forces i cossos de seguretat (Policia Nacional, Guàrdia Civil, policies de comunitats autònomes, policies locals). A aquest efecte, i entre altres instruments, poden resultar útils els treballs de la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial, així com els protocols de col·laboració en l'àmbit de comunitat autònoma, provincial i/o de partit judicial (article 47.4 Reglament CGPJ 5/95 i article 8 de la Instrucció CGPJ 2/2003).

S'han d'establir així mateix els mecanismes adequats per controlar i seguir l'aplicació de l'ordre de protecció, especialment en matèria de seguretat de la víctima, on resulta rellevant la intervenció de les forces i cossos de seguretat. L'incompliment d'alguna de les mesures pot donar lloc a la detenció de l'inculpat amb relació a la comissió d'un presumpte delictes de trencament de mesura cautelar de l'article 468 del Codi penal.

3.2. MESURES CIVILS

La indubtable innovació en la protecció de la víctima introduïda per la nova regulació de l'ordre de protecció consisteix en la possibilitat que el jutge de guàrdia adopti mesures provisionals de caràcter civil.

De conformitat amb els principis inspiradors d'aquesta jurisdicció, aquestes mesures han de ser sol·licitades per la víctima o el seu representant legal, o bé pel Ministeri Fiscal quan hi ha fills menors o incapaces. Una vegada sol·licitades, han de ser objecte de debat contradictori en l'audiència prevista per l'article 544 ter LECr. Després d'això el jutge d'instrucció en funcions de guàrdia ha de dictar, si és procedent, la interlocutòria corresponent.

Aquestes mesures poden consistir en l'atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge familiar, la determinació del règim de custòdia, visites, comunicació i estada amb els fills, el règim de prestació d'aliments i qualsevol disposició que es consideri oportuna a fi d'apartar el menor d'un perill o d'evitar-li perjudicis.

D'altra banda, aquestes mesures són de naturalesa provisional, és a dir, tenen una vigència limitada en el temps, i han de ser posteriorment ratificades, modificades o deixades sense efecte pel jutge civil. Recordem que el segon paràgraf de l'apartat 7 de l'article 544 ter LECr disposa que aquest tipus de mesures contingudes en l'ordre de protecció tenen una vigència temporal de trenta dies. I afegeix que, si dins d'aquest termini fos incoat a instància de la víctima o del seu representant legal un procés de família davant de la jurisdicció civil, les mesures adoptades romandran en vigor durant els trenta dies següents a la presentació de la demanda. I en aquest punt les mesures

han de ser ratificades, modificades o deixades sense efecte pel jutge de primera instància que resulti competent.

3.3. COORDINACIÓ ENTRE LES JURISDICCIONS PENAL I CIVIL

Atès que la nova Llei permet al jutge d'instrucció en funcions de guàrdia adoptar mesures cautelars de naturalesa civil, esdevé rellevant la coordinació entre les jurisdiccions penal i civil

Una primera regla de coordinació està prevista al nou apartat 7 de l'article 544 ter LECr quan indica que és necessari, perquè el jutge de guàrdia adopti una mesura d'aquesta naturalesa, que aquesta no hagi estat disposada prèviament per un òrgan de la jurisdicció civil, sens perjudici de les mesures previstes en l'article 158 del Codi civil.

En segon terme, cal destacar la finalitat de coordinació inserida en la durada limitada de les mesures civils adoptades pel jutge de guàrdia. A aquest efecte, el segon paràgraf de l'apartat 7 de l'article 544 ter LECr disposa que aquest tipus de mesures contingudes en l'ordre de protecció tenen una vigència temporal de trenta dies.

Als anteriors efectes de coordinació entre ambdues jurisdiccions, poden resultar útils els instruments normatius corresponents que siguin aprovats pel Consell General del Poder Judicial i altres òrgans de govern dels jutjats i tribunals, sense oblidar la important funció del Ministeri Fiscal per facilitar la coordinació esmentada.

En compliment del que disposa el paràgraf 2n de l'apartat 7 de l'article 544 ter LECr, el jutge de primera instància ha de pronunciar-se en el termini de 30 dies sobre la ratificació, modificació o aixecament de les mesures de caràcter civil contingudes en l'ordre de protecció, en tractar-se d'un termini peremptori el no compliment del qual produiria la conseqüència greu de l'extinció de les mesures disposades pel jutge d'instrucció.

3.4. MESURES D'ASSISTÈNCIA I PROTECCIÓ SOCIAL

Tal com disposa la Llei, l'ordre de protecció disposada pel jutge de guàrdia activa els instruments de protecció i assistència social previstos per les administracions públiques (estatal, autonòmica i local).

La llei reguladora de l'ordre de protecció estableix una via única a través de la qual se sol·liciten totes les mesures de protecció i assistència social que requereix la víctima. És necessari per això que totes les administracions implicades es coordinin per concedir una assistència adequada a la víctima des que aquesta ho sol·licita.

De conformitat amb el que disposa l'apartat 8 de l'article 544 ter LECr, s'ha d'establir mitjançant un reglament general, que pot ser desenvolupat per cada comunitat autònoma, un sistema integrat de coordinació administrativa que, amb la finalitat de garantir l'agilitat d'aquestes comunicacions, ha de girar al voltant dels eixos següents:

1. S'ha d'establir un punt de coordinació al qual el jutge ha de trametre l'ordre de protecció i des del qual s'han possibilitar els ajuts que siguin sol·licitats per la víctima o que resultin necessaris, previstos per l'ordenament jurídic.
2. S'ha d'establir així mateix un sistema de comunicació, preferentment telemàtic, que permeti la tramesa ràpida de l'ordre de protecció des del jutjat de guàrdia al centre de coordinació corresponent.
3. El punt de coordinació ha d'assignar l'assistència i protecció adequades a les necessitats de la víctima i ha de facilitar l'accés en temps real als ajuts que sol·licitin les víctimes.

De forma transitòria, fins a l'establiment definitiu del sistema integrat de coordinació administrativa, el jutge d'instrucció ha de comunicar l'ordre de protecció a l'òrgan competent en matèria d'assistència social de la comunitat autònoma corresponent.

L'ordre de protecció emesa pel jutge confereix a la víctima un estatut integral de protecció que incorpora un títol habilitant per accedir a les mesures d'assistència social establertes per l'ordenament jurídic i, en particular, la renda activa d'inserció social regulada en l'article 2.2 c) del RD 945/2003, de 18 de juliol; l'assistència jurídica gratuïta i especialitzada, i qualsevol altra assistència o mesura de protecció prevista a les lleis.

La durada, contingut, abast i vigència dels ajuts concedits han de ser fixats d'acord amb els criteris establerts per cada administració, tenint en compte sempre les necessitats de la víctima i les circumstàncies del seu entorn familiar.

3.4. OFICINES D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA

Les oficines d'atenció a la víctima estan cridades a exercir un paper fonamental en la seva funció d'informar permanentment la víctima sobre la situació processal de l'imputat, així com sobre l'abast i vigència de les mesures cautelars adoptades. Als efectes anteriors, el jutjat que disposa l'ordre de protecció ha de comunicar a l'oficina d'atenció la víctima corresponent tant la mateixa existència de l'ordre, com les diferents situacions processals que afectin l'imputat, també en la fase de l'execució de la pena.

L'activitat de les oficines d'atenció a la víctima s'ha de desenvolupar de manera proactiva, és a dir, prenent la iniciativa de contactar amb la víctima i avançant-se a les seves possibles necessitats. Cal tenir en compte que la Recomanació (2002) 5 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa als estats membres, sobre protecció de les dones contra la violència, recomana com a una de les mesures la de "promoure la posada en marxa de serveis proactius de protecció de les víctimes que prenguin la iniciativa de contactar amb les víctimes des que l'assumpte és transmès als serveis de policia".

Així mateix, les funcions de les oficines d'atenció a la víctima s'han d'adaptar a la regulació i implantació de l'ordre de protecció, amb la finalitat de millorar l'assistència a les víctimes. Per això, s'han d'impulsar mòduls formatius específics adreçats als que presten els seus serveis en aquestes oficines.

3.5. REGISTRE CENTRAL PER A LA PROTECCIÓ DE LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

De conformitat amb el que disposa la nova redacció de l'article 544 ter de la Llei d'enjudiciament criminal, ha d'establir-se un Registre Central per a la Protecció de les Víctimes de la Violència Domèstica, que coadjuvarà a l'efectivitat de l'ordre de protecció.

Aquest Registre Central ha de coordinar-se adequadament amb els registres existents, tant els dels serveis de violència familiar de les fiscalies, com els registres de violència domèstica creats per la Instrucció CGPJ 3/2003, i ha d'impulsar la compartició efectiva de la informació.

3.6. ADMINISTRACIÓ PENITENCIÀRIA

Per aplicació de l'apartat 9 de l'article 544 ter de la Llei d'enjudiciament criminal, l'òrgan judicial que dicta una ordre de protecció n'ha de donar compte a l'administració penitenciària.

4. ASSISTÈNCIA JURÍDICA I REPRESENTACIÓ PROCESSAL

L'assistència d'un lletrat esdevé rellevant per a la tutela judicial efectiva i per a l'exercici adequat del dret de defensa, especialment si es té en compte que el jutge d'instrucció en funcions de guàrdia també pot adoptar mesures de naturalesa civil que afectin l'ús i gaudi del domicili, la relació amb els fills i la prestació d'aliments.

Resulta convenient facilitar l'exercici dels drets esmentats de conformitat amb la normativa i els convenis que resultin aplicables. Així mateix, és destacable la necessitat d'una formació especialitzada dels professionals que realitzen les funcions d'assistència jurídica i defensa processal dels afectats.

5. DIVULGACIÓ DE L'ORDRE DE PROTECCIÓ

El coneixement per part de les víctimes de la mateixa existència de l'ordre de protecció, així com de les seves característiques i funcionament, es configura com un dels elements clau per a l'èxit de la institució. A aquest efecte:

- La Comissió de Seguiment de la Implantació de l'Ordre de Protecció de les Víctimes de Violència Domèstica ha d'elaborar tríptics, cartells o altres materials informatius sobre l'ordre de protecció. I s'han de difondre a través dels òrgans judicials penals i civils, les fiscalies, les oficines d'atenció a la víctima, les oficines d'atenció al ciutadà, els serveis d'orientació jurídica dels col·legis d'advocats, les dependències policials, així com els serveis socials o institucions assistencials dependents de les administracions públiques.
- De forma complementària, cada institució o administració pot realitzar les activitats de divulgació que consideri oportunes.

6. FORMACIÓ

Com indica la Recomanació del Consell d'Europa (2002)⁵ del Comitè de Ministres sobre la protecció de les dones contra la violència (adoptada el 30 d'abril de 2002), és necessari fomentar la “formació especialitzada dels professionals que s'enfronten a la violència contra les dones”, motiu pel qual esdevenen especialment importants els diferents plans de formació que desenvolupin les diferents institucions i administracions públiques.

Un enfocament multidisciplinar, a partir de la participació en una mateixa activitat formativa dels diferents professionals afectats, contribueix a millorar la qualitat de la formació perquè tots els assistents accedeixen a les diferents perspectives del problema.